

Sygn. akt I ACa 594/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Hanna Nowicka de Poraj (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Górczanowska SSA Jerzy Bess
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa J. J.

przeciwko Skarbowi Państwa-Sądowi Rejonowemu Gdańsk - Północ w Gdańsku, Sądowi Okręgowemu w Gdańsku, Sądowi Rejonowemu w Słupsku,

Sądowi Okręgowemu w Słupsku, Sądowi Okręgowemu w Warszawie, Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 7 stycznia 2014 r. sygn. akt I C 2146/11

- 1. oddala apelację;**
- 2. zasądza od powoda J. J. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;**
- 3. przyznaje adwokatowi M. Z. kwotę 3 321 zł (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden złotych) w tym 621 zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

I ACa 594/14

UZASADNIENIE

Powód J. J. domagał się zasądzenia od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku, Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gdańsku, Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Słupsku, Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Słupsku, Skarbu Państwa – Sądu Okręgowemu w Warszawie, Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie kwoty 120.000 złotych tytułem zadośćuczynienia oraz obciążenia Skarbu Państwa kosztami postępowania w sprawie.

W uzasadnieniu powód podał, że w sprawach, prowadzonych przed w/w Sądami z udziałem powoda doszło do przewlekłości postępowania, a to:

- 1572/07 przed Sądem Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku, w okresie od wpłynięcia pozwu (5 grudnia 2007r.) do wydania rozstrzygnięcia w sprawie (19 sierpnia 2008 r.),

- w sprawie III CA 334/09 przed Sądem Okręgowym w Gdańsku, w okresie do dnia 2 grudnia 2009 r. (moment zapadnięcia rozstrzygnięcia),

- w sprawie IX C 180/10 przed Sądem Rejonowym w Słupsku, w okresie od wpływu pozwu do sądu (1 czerwca 2010 r.) do wydania rozstrzygnięcia w sprawie (1 czerwca 2011 r.),

- w sprawie IV Ca 382/11 przed Sądem Okręgowym w Słupsku, w okresie do 30 września 2011 roku (moment zapadnięcia rozstrzygnięcia w sprawie),

- w sprawie I C 650/10 przed Sądem Okręgowym Warszawie, w okresie od wpływu pozwu do sądu (1 sierpnia 2010 r.) do 19 lipca 2011 r. (moment wydania zarządzenia o zwrocie pozwu),

- w sprawie I ACz 152/12 przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, w okresie do dnia 6 lutego 2012 r. (moment zapadnięcia rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie),

- w sprawie I S 86/11 przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, w okresie od 10 sierpnia 2011 r. (moment wniesienia skargi) do 6 października 2011 r. (moment zapadnięcia rozstrzygnięcia w sprawie).

Powód podał, że w w/w sprawie I C 650/10 składał skargi na przewlekłość postępowania, które to skargi podlegały następnie rozpoznaniu, m.in. w sprawie I S 86/11. Skargi w przytoczonej powyżej sprawie zostały wprawdzie odrzucone bądź oddalone, niemniej jednak powód domaga się rozpoznania tych skarg w niniejszym procesie albowiem rozstrzygnięcia w przedmiocie skarg były błędne, zaś na dzień dzisiejszy posiadanie przez powoda prejudykatu jest zbędne.

Powód zarzucił, że w w/w postępowaniach doszło do opieszałości w działaniu sądów, co spowodowało u niego cierpienia fizyczne i psychiczne, gdyż czuł się zlekceważony oraz potraktowany instrumentalnie z uwagi na jego położenie życiowe jako osoby przebywającej w więzieniu i będącej stroną w postępowaniach. Owe odczucia natury psychicznej doprowadziły do znacznego pogorszenia się stanu zdrowia powoda, jak nadciśnienie, bóle i zawroty głowy, bóle wątroby i żołądka, stany stresowe. Powód nie jest w stanie normalnie funkcjonować w społeczeństwie, ani podjąć pracy.

Pozwany Skarb Państwa wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany zarzucił, że brak jest podstaw do przyjęcie, że doszło do przewlekłości postępowania we wskazanych przez powoda sprawach. Skargi powoda składane w trybie ustawy o przewlekłości zostały oddalone, co przesądza o braku bezprawności zachowania pozwanego i zamyka drogę do dochodzenia odszkodowania i zadośćuczynienia. Powód nie wykazał też, naruszenia dobra osobistego, bezprawności zachowania pozwanego, wystąpienia krzywdy oraz normalnego związku przyczynowego między niezgodnym z prawem zachowaniem a krzywdą. Zatem powód nie

udowodnił przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa z art. 417 k.c. oraz z art. 445 k.c. oraz 448 k.c. Pozwany zakwestionował dalej wysokość kwoty dochodzonej niniejszym pozwem jako rażąco zawyżoną.

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 7 stycznia 2014 r, sygn. akt IC 2146/11, oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3 600 zł, tytułem kosztów postępowania.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy ustalił następujący przebieg postępowania w poszczególnych sprawach cywilnych, w których powód zarzucał poszczególnym Sądom przewlekłość postępowania.

Sprawa I C 1572/07 przed Sądem Rejonowym dla Gdańska – Północ w Gdańsku

Powód J. J. wytoczył powództwo o zadośćuczynienie przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuraturę Rejonową G. – W. w G.. Sprawa toczyła się przez Sądem Rejonowym dla Gdańska - Północ w Gdańsku o sygnaturze akt I C 1572/07. Pozew wpłynął do sądu w dniu 5 grudnia 2007 r. Rozprawy odbywały się w dniach : 21 marca 2008 roku oraz 7 maja 2008 roku. W sprawie tej na wniosek powoda postanowieniem z dnia 8 maja 2008 roku dopuszczono dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy - psychiatry, neurologa, specjalisty z zakresu chorób wewnętrznych. Kolejne rozprawy odbyły się 6 sierpnia 2008r. oraz 5 września 2008 r. Wyrokiem z dnia 19 września 2008r. powództwo zostało oddalone. Na wniosek powoda sporządzono uzasadnienie wyroku w dniu 7 listopada 2008 r.

Sprawa III Ca 334/09 przed Sądem Okręgowym w Gdańsku

Od wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku z dnia 19 września 2008 roku powód wniósł apelację, która wpłynęła 4 grudnia 2008 roku. Następnie sprawa wpłynęła do Sądu Okręgowego 19 marca 2009 roku i była rozpoznawana pod sygnaturą akt III Ca 334/09. Rozprawa odbyła się w dniu 28 lipca 2009 roku i została odroczone z uwagi na konieczność złożenia stosownego oświadczenia przez pełnomocnika pozwanego. W dniu 10 sierpnia 2009 roku wpłynęło pismo procesowe pozwanego, które następnie zarządzeniem z dnia 4 września 2009 roku nakazano doręczyć pełnomocnikowi powoda. Zarządzeniem z dnia 14 września 2009 roku wyznaczono termin rozprawy na dzień 20 października 2009 roku, jednakże z uwagi na chorobę sędziego referenta termin ten odwołano. Kolejnym zarządzeniem – z dnia 29 października 2009 roku wyznaczono termin rozprawy na dzień 2 grudnia 2009 roku. Wyrokiem z dnia 2 grudnia 2009 Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił apelację powoda, orzekając jednocześnie o kosztach postępowania.

Sprawa I C 650/10 przed Sądem Okręgowym w Warszawie oraz sprawa I ACz 152/12 przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie

W sprawie I C 650/10 toczącej się przed Sądem Okręgowym w Warszawie powód J. J. wniósł 24 czerwca 2010 roku pozew przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Sprawiedliwości o zapłatę wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych. Zarządzeniem z dnia 2 lipca 2010 roku powód został wezwany do złożenia oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku i dochodach w terminie tygodniowym pod rygorem zwrotu wniosku. Takie oświadczenie powoda wpłynęło 18 sierpnia 2010 r. Postanowieniem referendarza sądowego z dnia 24 sierpnia 2010 r. wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych został uwzględniony częściowo, tj. powód został zwolniony od kosztów sądowych w części – od opłaty od pozwu ponad kwotę 50 zł. W pozostałej części wniosek oddalono. Następnie postanowieniem referendarza sądowego z dnia 24 sierpnia 2010 roku wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu został oddalony. W/w postanowienia zostały utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 18 października 2010 r. Zarządzeniem z tego samego dnia powód został wezwany do uiszczenia kwoty 50 zł tytułem opłaty sądowej. Powód pismem, które wpłynęło do sądu 15 listopada 2010 r. ponowił wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych. Kolejny wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych postanowieniem z dnia 29 listopada 2010 roku został odrzucony. Następnie zarządzeniem referendarza sądowego z dnia 29 listopada 2010 roku dokonano zwrotu pozwu. J. J. wniósł w dniu 14 grudnia 2010 roku skargę na orzeczenie referendarza o zwrocie pozwu. Powód został wezwany do opłacenia skargi w kwocie 30 zł. W odpowiedzi na wezwanie, powód wniósł kolejny wniosek o zwolnienie .

Postanowieniem z dnia 15 marca 2011 r. Sąd Okręgowy w Warszawie odrzucił wniosek powoda. Wezwano powoda do uiszczenia opłaty od skargi na orzeczenie referendarza sądowego w przedmiocie zwrotu pozwu w kwocie 30 zł. Powód wniósł wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych. Postanowieniem z dnia 19 lipca 2011 roku Sąd Okręgowy w Warszawie zwolnił skarżącego J. J. od kosztów sądowych w części tj. od opłaty od skargi na orzeczenie referendarza sądowego w przedmiocie zwrotu pozwu. Zarządzeniem z dnia 19 lipca 2011 roku Przewodniczący I Wydziału Cywilnego w Sądzie Okręgowym w Warszawie zarządził zwrotu pozwu. W dniu 9 sierpnia 2011 r. powód wniósł zażalenie na zarządzenie z dnia 19 lipca 2011 roku. Na skutek skargi na przewlekłość postępowania, akta sprawy zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego w dniu 10 sierpnia 2011 r. Zarządzeniem z dnia 13 października 2011 r. J. J. został wezwany do usunięcia braków formalnych zażalenia i uiszczenia opłaty sądowej. Pismem z dnia 3 listopada 2011 r. powód złożył wniosek o zwolnienie go od kosztów sądowych. Zarządzeniem z dnia 21 listopada 2011 roku został wezwany do złożenia oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku i dochodach. W dniu 1 grudnia 2011 roku ponownie akta udzielono Sądowi Apelacyjnego w związku z kolejną skargą powoda na przewlekłość postępowania. Akta zwrócono Sądowi Okręgowemu 23 grudnia 2011 roku. Postanowieniem z dnia 28 grudnia 2011 r. powód J. J. został zwolniony od opłaty od zażalenia. Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w sprawie I ACz 152/12 z dnia 6 lutego 2012 r. zażalenie powoda na zarządzenie Przewodniczącego I Wydziału Cywilnego w Sądzie Okręgowym w Warszawie zostało oddalone. W dniu 1 marca 2012 roku dokonano fizycznego zwrotu pozwu.

Sprawa I S 86/11 i I S 158/11 przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie

W dniu 4 sierpnia 2011 roku J. J. wywiódł skargę na przewlekłość postępowania w sprawie I C 650/10 toczącej się przed Sądem Okręgowym w Warszawie. W postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie o sygn. akt I S 86/11 skarżący został wezwany do uzupełnienia braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2011 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zwolnił J. J. od kosztów sądowych częściowo – od opłaty od skargi oraz oddalił wniosek o ustanowienie dla powoda pełnomocnika z urzędu. Postanowieniem z dnia 6 października 2011 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie I S 86/11 odrzucił skargę J. J. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Warszawie o sygn. akt I C 650/10 z powództwa J. J. przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Sprawiedliwości jako spóźnioną. Wywiedziona kolejna skarga J. J. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Warszawie o sygn. akt I C 650/10 z powództwa J. J. przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Sprawiedliwości toczyła się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygnaturą akt I S 158/11. Postanowieniem tegoż Sądu skarga w sprawie I S 158/11 została oddalona.

Sprawa IX C 180/10 przed Sądem Rejonowym w Słupsku

Podobnie w sprawie IX C 180/10 postępowanie toczyło się sprawnie i bez żadnej przewłoki. W przeciągu roku od daty złożenia pozwu Sąd Rejonowy w Słupsku w dniu 1 czerwca 2011r. wydał wyrok oddalający powództwo wniesione przez J. J.. Apelacja wniesiona przez powoda J. J. została w całości oddalona.

Powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy rozważał następnie na gruncie przepisów art. 417 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c, jak również art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. oraz przepisów art. 2 ust. 1 i 2, 15 ust. 1 i 2 i 16 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 r. Nr 179, poz. 1843 ze zm.). Analiza ta doprowadziła Sąd Okręgowy do następujących wniosków.

Weryfikacja i ocena czy w danej sprawie doszło do przewlekłości postępowania jest możliwa w postępowaniu o zapłatę odszkodowania jedynie wtedy, gdy strona nie złożyła skargi na przewlekłość postępowania i doszło do zakończenia postępowania co do istoty sprawy. Nie można zaś w razie negatywnego rozstrzygnięcia skargi o stwierdzenie przewlekłości postępowania, ponownie w sprawie o odszkodowanie opartej na regulacji przewidzianej w art. 417

k.c. dowodzić, że owa przewlekłość postępowania miała miejsce, mimo odmiennej oceny dokonanej w postępowaniu skargowym. Prawo domagania się przyznania odszkodowania ma natomiast strona, której skargę uwzględniono.

Powód J. J. domagał się zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, powołując się na przewlekłość postępowania w szeregu sprawach.

W postępowaniu I C 650/10, toczącym się przed Sądem Okręgowym w Warszawie, powód składał skargi na naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Pierwsza z w/w/ skarg została odrzucona (orzeczenie Sądu Apelacyjnego w sprawie IS 86/11), a kolejna – oddalona (sprawa I S 158/11). Skarga wniesiona 4 sierpnia 2011 roku (w sprawie I S 86/11) została odrzucona jako spóźniona. Skarżący wskazywał bowiem, że przewlekłość dotyczy okresu od 15 września 2010 r. do 19 lipca 2011 roku. Postępowanie w sprawie I C 650/10 zakończyło się zwrotem pozwu. Ponieważ skarga powoda dotyczyła etapu postępowania, który się już zakończył, podlegała odrzuceniu. Kolejna zaś skarga (w sprawie I S 158/11) wniesiona została 29 listopada 2011 roku, a dotyczyła okresu od 15 września 2010 roku do 24 listopada 2011 roku. Sąd oddalił skargę, oceniając, że czynności były podejmowane przez Sąd Okręgowy bez zbędnej zwłoki.

W ocenie Sądu Okręgowego, oddalenie skargi na przewlekłość postępowania w sprawie I C 650/10 oznacza, że kwestia przewlekłości postępowania w sprawie do 24 listopada 2011 roku nie może podlegać w niniejszym postępowaniu ponownemu badaniu. Sąd rozpoznający skargę dokonał bowiem oceny terminowości i prawidłowości czynności podejmowanych przez sąd w tej sprawie na wszystkich wcześniejszych etapach postępowania. Stąd też powód nie mógł domagać się ponownego zweryfikowania orzeczeń oddalających skargi.

Dopuszczalnym było natomiast zbadanie sprawy I C 650/10 co do wystąpienia przewlekłości w okresie jedynie po 24 listopada 2011 roku oraz pozostałych powołanych przez powoda spraw (I C 1572/07, III Ca 334/09, IX C 180/10 oraz IV Ca 382/11) w kontekście spełnienia przesłanek odpowiedzialności deliktowej. O przewlekłości postępowania można mówić wówczas, gdy występuje brak czynności zmierzających do rozstrzygnięcia sprawy, zachodzący dłużej niż jest to konieczne do rozważenia sprawy, czy też zebrania dowodów. W badanych sprawach taka sytuacja nie miała miejsca. Czynności wszystkich Sądów podejmowane były terminowo, bez zbytnej opieszałości, zaś długotrwałość prowadzonych postępowań wynikała przede wszystkim z postawy samego J. J.. Powód składał bowiem liczne i powtarzające się wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu, w postępowaniu I C 650/10 dwukrotnie składał skargi na przewlekłość postępowania, co powodowało konieczność udzielenia akt sprawy Sądowi Apelacyjnemu. Postanowienia wydawane w sprawach były przez powoda zawsze zaskarżane. Taka aktywność procesowa powoda, jakkolwiek uprawniona w świetle obowiązującego prawa, rzutowała na długość toczących się z jego udziałem postępowań.

Powód zatem – wywodzi dalej Sąd Okręgowy – wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 6 k.c. w zw. z art. 232 zd. 1 k.p.c. nie wykazał istnienia przewlekłości, z jaką mógłby wiązać swoje roszczenie. W toczących się z inicjatywy powoda postępowaniach nie naruszono prawa powoda do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, gdyż postępowania (uwzględniając liczbę podlegających rozpoznaniu kwestii procesowych) nie trwały dłużej niż było to konieczne i uzasadnione. Stąd też strona pozwana wobec braku spełnienia przesłanek odpowiedzialności deliktowej nie ponosi odpowiedzialności na gruncie art. 417 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c. Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia żądania powoda jako zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w związku z naruszeniem jego dóbr osobistych na zasadzie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Zachowanie strony pozwanej nie nosi znamion bezprawności, albowiem w sprawach wskazywanych przez powoda w podstawie faktycznej powództwa, nie nastąpiła przewlekłość postępowania. Powód nie wskazał też, jakie konkretnie dobra osobiste zostało przez stronę pozwaną naruszone. Twierdzenia powoda o odczuciu „bezradności, tj. lekceważącego podejścia i wykorzystywania położenia życiowego powoda jako osoby będącej w więzieniu i strony powodowej” są ogólnikowe i nie wskazują na konkretne dobra osobiste. Reasumując tę część rozważań, brak jest podstaw do zasądzenia od strony pozwanej na rzecz powoda jakiegokolwiek zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych na podstawie art. 448 k.c.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd oddalił powództwo, jako bezzasadne, orzekając o kosztach procesu na zasadzie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 roku o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył w całości apelacją powód, zarzucając:

1/ naruszenie prawa procesowego, a to art. 217 k.p.c poprzez oddalenie wniosków dowodowych powoda, podczas, gdy nie zostały wyjaśnione w sposób dostateczny sporne okoliczności mające istotne znaczenie dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, a okoliczności te, dla wyjaśnienia wymagały wiadomości specjalnych;

2/ naruszenie art. 102 k.p.c przez obciążenie powoda kosztami postępowania, podczas gdy w niniejszej sprawie zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające nie obciążanie powoda przedmiotowymi kosztami w tym zakresie;

3/ naruszenie art. 233 § 1 k.p.c przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na przekroczeniu wyznaczonych w tym przepisie granic swobody sędziowskiego osądu, zasad logicznego rozumowania i reguł płynących z doświadczenia życiowego przy dokonywanej ocenie rzetelności i wartości dowodowej, co miało istotny wpływ w zakresie budowy podstawy faktycznej orzeczenia istotnej dla zastosowania prawa materialnego;

4/ naruszenie prawa materialnego, a to art. 448 k.c. przez uznanie, że w przedmiotowej sprawie brak jest podstaw do zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych;

5/ błąd w ustaleniach faktycznych przez uznanie, że długotrwałość prowadzonych postępowań w sprawach, w których powód zarzuca opieszałość sądów, wynikała przede wszystkim z aktywności procesowej powoda, podczas, gdy owa aktywność wynikała z realizacji przez powoda przysługujących mu praw. Celem obrony dochodzonych przez niego roszczeń oraz konstytucyjnej gwarancji dwuinstancyjności drogi sądowej.

Podnosząc powyższe zarzuty powód domagał się zmiany zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie uchylenia tego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

c.d.

SĄD APELACYJNY ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE.

Apelacja powoda jest bezzasadna.

Ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego są prawidłowe, Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne.

Rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy szczegółowo ustalił przebieg postępowań sądowych, w sprawach, gdzie, jak twierdzi powód, miało dojść do przewlekłości postępowania. Ustalenia te – obejmujące rodzaj podejmowanych przez poszczególne sądy czynności, jak też daty ich podjęcia oraz rodzaj i terminy składania przez powoda wniosków i środków zaskarżenia – miały zasadnicze znaczenie dla oceny czy w sprawach tych doszło do naruszenie prawa powoda do rozpoznania jego spraw bez nieuzasadnionej zwłoki, a jeśli tak, to czy powód poniósł w związku z tym krzywdę wymagającą rekompensaty. Podstawą przedmiotowych ustaleń były dokumenty znajdujące się w aktach spraw IC 1572/07 Sądu Rejonowego Gdańsk Północ w Gdańsku, III Ca 334/09, Sądu Okręgowego w Gdańsku, IX C 180/10, Sądu Rejonowego w Słupsku, IV Ca 382/11, Sądu Okręgowego w Słupsku, IC 650/10, Sądu Okręgowego w Warszawie i I ACz 152/12, IS 86/11 Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Powód zarzuca Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c., jednakże nie wskazuje na czym miałyby polegać owo naruszenie, tj. „przekroczenie wyznaczonych w tym przepis granic swobody sędziowskiego osądu, zasad logicznego rozumowania i reguł płynących z doświadczenia życiowego”. Zarzut ten jest gołosłowny i nie może doprowadzić do podważenia stanu faktycznego, który stanowił podstawę rozstrzygnięcia w sprawie.

Nie można też zgodzić się z apelującym, że w sprawie doszło do naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu art. 217 § 1 k.p.c. Zarzut ten dotyczy dowodu z opinii biegłego sądowego, za pomocą którego powód zamierzał wykazać, że

zostało naruszone jego dobro osobiste w postaci zdrowia. Sąd Okręgowy wnioskowany przez powoda dowód pominął, a Sąd Apelacyjny aprobuje to stanowisko. Należy pamiętać, że opinia biegłego ma na celu ułatwienie sądowi należytej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego wtedy, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. Sama opinia nie może być natomiast źródłem materiału faktycznego, ani stanowić podstawy ustalenia okoliczności będących przedmiotem oceny biegłych. W niniejszej sprawie powód nie wykazał faktów, które miałyby być przedmiotem oceny przez biegłego w opinii. Brak jest jakichkolwiek dowodów na to, że powód, w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności, „cierpiał na bóle i zawroty głowy, bóle wątroby, żołądka i stany stresowe”. Tak poważne objawy, o których twierdzi powód, nie mogły nie zostać zauważone przez współosadzonych i personel, musiałyby też być odnotowane w aktach powoda. Tymczasem powód nie wnieskuje żadnych dowodów osobowych ani dowodów z dokumentów na okoliczność wykazania że wymienione wyżej dolegliwości w ogóle miały miejsce. W tej sytuacji dowód z opinii biegłego lekarza, w sposób niedopuszczalny zmierza do wykazania faktów, nie zaś do oceny, z uwzględnieniem wiadomości specjalnych, faktów wcześniej wykazanych. Już z tej przyczyny zarzut naruszenia art. 217 § 1 k.p.c. uznać należy za bezzasadny.

Apelujący zapomina, ponadto że prowadzenie dowodu z opinii biegłego lekarza, jak też ewentualnie innych dowodów, które zmierzałyby do wykazania rodzaju i rozmiaru krzywdy powoda było bezprzedmiotowe w sytuacji, gdy Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, że ustalony w oparciu o dowód z dokumentów zawartych w w/w aktach spraw sadowych nie pozwala na przyjęcie, że postępowania sądowe, wymienione w podstawie faktycznej powództwa, były prowadzone przewlekłe. Jak wynika z dotychczasowych rozważań zarzuty apelującego nie mogły doprowadzić do zmiany ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Okręgowy, w przedmiocie samego przebiegu przedmiotowych postępowań sądowych, to jest rodzaju podejmowanych czynności i ich terminowości. Ustalenia te – ocenione na gruncie przepisów art. 24 k.c. i art. 417 k.c., w zw. z art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym (Dz.U. nr 179, poz. 18543) – prowadzą do wniosku, iż w wymienionych wyżej sprawach w ogóle nie doszło do przewlekłości postępowania. Ocena ta, której powód w żaden sposób nie kwestionuje, jest zdaniem Sądu Apelacyjnego prawidłowa. Sąd Okręgowy trafnie przyjął, że wszystkie czynności sądów w przedmiotowych sprawach były podejmowane terminowo, bez opieszałości. Nie występowały też okresy braku czynności zmierzających do rozstrzygnięcia sprawy. Podzielić także należy pogląd Sądu I instancji, iż długotrwałość prowadzonych postępowań wynikała z aktywności procesowej samego powoda, który składał liczne wnioski i środki odwoławcze, jak też skargi na przewlekłość postępowania. Środki te, najczęściej nieuzasadnione, bądź niedopuszczalne, wymagały rozpoznania, co powodowało wydłużenie czasu trwania postępowania i niemożność jego merytorycznego, bądź formalnego, zakończenia. Wykazując aktywność, powód korzystał ze swoich uprawnień i gwarancji procesowych. Działał w granicach prawa (w tym praw zagwarantowanych konstytucyjnie), jednakże jego działania prowadziły do przedłużenia poszczególnych postępowań, z przyczyn niezależnych od sądów rozpoznających sprawy.

Jak z tego wynika przyczyną oddalenia powództwa było przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że sądy rozpoznające sprawy wskazane w podstawie faktycznej powództwa nie dopuściły się przewlekłości postępowania, a co za tym idzie brak jest bezprawności działania naruszydela, koniecznej dla uznania odpowiedzialności podmiotu pozwanego o zadośćuczynienie w oparciu o przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Ocena ta nie prowadzi do naruszenia przepisów prawa materialnego, w tym, wyszczególnionego w apelacji art. 448 k.c. Oczywiście bezzasadne jest twierdzenie, zawarte w uzasadnieniu apelacji, iż jedyną przyczyną oddalenia powództwa o zadośćuczynienie z art. 448 k.c. było przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że powód nie wskazał w sposób precyzyjny jakie jego dobra osobiste zostały naruszone. Twierdzenie to świadczy o niezrozumieniu uzasadnienia wyroku Sądu I instancji, którego istotą było przyjęcie, iż brak po stronie powoda roszczenia o zadośćuczynienie wynika z braku czynu niedozwolonego, którego pozwany miałby się dopuścić.

Jak wynika z pisemnych motywów apelacji powód niewłaściwie interpretuje również i tę część wywodów Sądu I instancji, która dotyka kognicji sądu w sprawie o odszkodowanie za szkodę wywołaną przewlekłością postępowania. Tymczasem Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej wykładni dotyczących tego zagadnienia przepisów art. 15 ust. 1 i 2 i

art. 16 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. Przepis art. 15 reguluje sytuację strony, która w danej sprawie skorzystała z możliwości wniesienia skargi na przewlekłość postępowania. Literalna treść tej normy wskazuje, że jeżeli skarga taka została uwzględniona, strona może w odrębnym postępowaniu cywilnym dochodzić naprawienia szkody wynikłej z przewlekłości od Skarbu Państwa. Przesłanki odpowiedzialności, związane z samym faktem przewlekłości nie są po raz kolejny badane.

Z art. 16 wynika, że prawo dochodzenia roszczeń cywilnoprawnych mają także te strony, które z różnych przyczyn nie wniosły skargi na przewlekłość postępowania w jego toku. Dotyczy to więc także osób, które nie wystąpiły ze skargą z przyczyn leżących po ich stronie. Możliwość, o której mowa, nie służy już jednak zwalczaniu przewlekłości postępowania, lecz jedynie naprawieniu szkody z niej wynikającej. Oznacza to jednak, że podstawą uwzględnienia powództwa w tym względzie będzie zarówno konieczność wykazania tych samych okoliczności, co w postępowaniu prowadzonym w trybie niniejszej ustawy (to jest przewlekłości postępowania), jak i szkody pozostającej w normalnym związku przyczynowym z tym zdarzeniem. Z taką skargą można wystąpić jedynie po prawomocnym zakończeniu postępowania.

Wątpliwość może budzić jedynie pozycja procesowa strony dochodzącej odszkodowania za przewlekłość postępowania, w sytuacji, gdy w toku tego postępowania skarga tej strony na przewlekłość postępowania została prawomocnie oddalona. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu I instancji w tym przedmiocie i przyjmuje, że stronie, której skarga o stwierdzenie przewlekłości postępowania została oddalona nie przysługuje roszczenie o odszkodowanie związane z zarzucaną przez nią przewlekłością postępowania (tak też Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 13 stycznia 2011 r, I ACa 1136/10, Lex nr 1087204). Odmienne stanowisko należałoby uznać za nietrafne. Trzeba jednak podkreślić, że bliższa analiza przedmiotowego zagadnienia jest bezprzedmiotowa. Taka sytuacja wystąpiła wyłącznie w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Warszawie (IC 650/10), w okresie do dnia 24 listopada 2011 roku. Jak wynika z ustaleń faktycznych Sądu I instancji powód złożył pozew w tej sprawie w dniu 24 czerwca 2010 r. Szczegółowe ustalenia Sądu Okręgowego, co do przebiegu przedmiotowego postępowania, w okresie do dnia 24 listopada 2011 r – niezakwestionowane przez powoda – wykluczają przyjęcie, że na tym etapie postępowania doszło do przewlekłości postępowania. Tym samym nawet gdyby uznać kognicję sądu w tym zakresie – do czego w świetle treści art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r nie ma podstaw – powództwo J. J. należałoby oddalić z uwagi na brak przesłanki w postaci bezprawności działania Sądu Okręgowego w Warszawie, jak chodzi o przebieg postępowania w sprawie IC 650/10.

Bezzasadny jest wreszcie zarzut naruszenia art. 102 k.p.c. przez jego niezastosowanie względem powoda i obciążenie go obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa. Zdaniem Sadu Apelacyjnego brak było podstaw do zastosowania tego przepisu. Hipoteza art. 102 k.p.c. odwołująca się do występowania "wypadków szczególnie uzasadnionych", pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nieobciążania jej kosztami procesu. Niewątpliwie sama zła sytuacja majątkowa powoda, nie jest dostateczną podstawą do przyjęcia, że w danej sprawie mamy do czynienia z wypadkiem szczególnie uzasadnionym. Za nieobciążeniem powoda kosztami procesu na rzecz pozwanego nie przemawia też fakt odbywania przez powoda kary pozbawienia wolności. Pozew niniejszy jest jednym wielu, które powód wytacza Skarbowi Państwa – o czym Sądowi Apelacyjnemu wiadomo z urzędu. Zarzuty stawiane Sądom rozpoznającym sprawy powoda są nieodmiennie uznawane za oczywiście bezzasadne. Decydując się na wystąpienie z kolejnym pozwem tego typu, powód musiał liczyć się z orzeczeniem o obowiązku zwrotu kosztów procesu na rzecz przeciwnika. Dlatego też Sąd I instancji trafnie przyjął jako podstawę orzeczenia o kosztach procesu art. 98 k.p.c. a nie art. 102 k.p.c.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda, jako oczywiście bezzasadną, w oparciu o przepis art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. – tj. przy zastosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Z przyczyn wyżej wskazanych również w postępowaniu apelacyjnym brak jest podstaw do zastosowania względem powoda art. 102 k.p.c.

		I ACa 466/13